

Postboks 1059 Blindern
0316 Oslo
<http://www.cristin.no/>
E-post:
postmottak@cristin.no

Kontoradresse:
Forskningsveien 3B
0373 Oslo

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 20.10.2011
Deres ref.: 201102591
Vår ref.: 2011/13310KATRINWB

Svar på høringsbrev – Fagerbergutvalgets utredning NOU 2011: 6 *Et åpnere forskningssystem*

Vi viser til høringsbrev av 30.05.2011 vedrørende Fagerbergutvalgets utredning NOU 2011: 6 *Et åpnere forskningssystem*.

Vedlagt følger høringsinnspillet fra Cristin.

Med hilsen

Katrine Weisteen Bjerde
Daglig leder

Agnethe Sidselrud
Nestleder

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent i tråd med Cristins reglement for elektronisk godkjenning.

Saksbehandler:
Katrine Weisteen Bjerde
22852871, k.w.bjerde@cristin.no

Kommentarer til Fagerbergutvalgets utredning NOU 2011: 6 Et åpnere forskningssystem.

Vi har med stor interesse lest og diskutert utvalgets forslag om etablering av et sett med indikatorer for å vurdere sammenhengen mellom mål, ressurser og resultater i norsk forskning.

Cristin er medaktør i forvaltning av publiseringsindikatoren, en av de eksisterende indikatorer innenfor forskningskomponenten i den nasjonale finansieringsmodellen og ser frem til en debatt om utvikling av flere indikatorer.

Et norsk forskningsbarometer

Cristin støtter forslaget om etablering av et norsk forskningsbarometer som settes sammen av indikatorer som belyser sammenhengen mellom mål, ressurser og resultater i norsk forskning med grad av detaljering på fag- og institusjonsnivå for bruk innad i forskningen og av myndighetene til å dokumentere resultater og utforme virkemidler for å fremme god forskning. Cristin ser frem til det videre arbeidet med et eventuelt nasjonalt forskningsbarometer og ønsker å delta i dette arbeidet.

Forskningsbarometer – en database i Cristin

Utvalget understreker viktigheten av at indikatorene skal kunne brukes på institusjonsnivå i ulike sektorer samt at datagrunnlaget skal være offentlig tilgjengelig. Utvalget understreker videre at indikatorene skal være sammenlignbare og bygge på data som ikke er altfor ressurskrevende å samle inn. Siden Cristin-systemet allerede i dag samler stor mengde data innen FoU-område for alle forskningsintensive institusjonene som inngår i den nasjonale finansieringsmodellen, foreslår vi at statistikk og rapportmodulen i Cristin - som i løpet av neste 3 års periode vil videreutvikles til å gi flere og bedre nøkkeltall og publiseringsstatistikk på fag- og institusjonsnivå - brukes som portal til levering/uthenting av (deler av?) relevant statistikk på følgende av de foreslåtte indikatorene:

- Vitenskapelig publisering belyst gjennom norske og internasjonale databaser
- Bruk av forskning gjennom siteringer i fagtidsskrifter
- Internasjonalisering av forskning belyst gjennom samforfatterskap
- Samarbeid om publisering på tvers av sektorer

Forskningsbarometeret ville da inngå i Cristin-systemet på linje med en annen sentral modul/database: Norsk Vitenskapsindeks (NVI).

Indikator basert på siteringer

Cristin ser positivt på etablering av indikatorer som belyser bruken og relevansen av publikasjoner i tillegg til mengden og er derfor positive til en synliggjøring av siteringer. Cristin har allerede inngått avtale med ISI Web of Science om kjøp av siteringer. Dersom man skulle beslutte å etablere en slik indikator er vi i stand til å levere data om norske siteringer gjennom vårt system. Cristin vil også kunne tilby en tjeneste der forskerne kan følge hvor mange ganger de har vært sitert.

Vi ser imidlertid utfordringer knyttet til bruk av siteringer i en økonomisk modell. Det er behov for en ytterligere detaljert kartlegging av de økonomiske og administrative konsekvenser før en kan ta stilling til en eventuell etablering av en slik indikator. Utvalget nevner selv problemet med den skjeve fordelingen mellom fagfeltene, der medisiner, teknikk og naturvitenskapene (SMT-fagene) er langt sterkere representert i siteringsdatabasene vi kan skaffe data fra enn humaniora og samfunnsfagene. Et annet problem er tidslinjene. Når skal man få uttelling for sitering? Mens publiseringspoeng beregnes og måles et gitt år, publiseringsåret, vil siteringer ofte løpe over flere år. Utvalget foreslår å utjevne dette ved å beregne gjennomsnittlig siteringshyppighet for flere år av gangen, men fra hvilket år skal uttellingen tas? For å rette opp problemene med ulikheter innen fagområdene og tidslinjene for siteringer foreslår utvalget at det stilles krav til at siteringene skal registreres på samme tidspunkt, at indikatoren må justeres for fagforskjeller og at

resultatet av beregningene deles forholdsmessig mellom medvirkende forfattere og institusjoner. Forskningssystemet Cristin kan brukes for å oppfylle disse kravene, men vi mener at det betydelige arbeidet som må utføres administrativt for å kunne oppnå sammenlignbare resultater for denne indikatoren blir svært omfattende, og at man derfor må se på kostnadene ved å ta i bruk en slik indikator sett opp mot ønsket resultat.

Indikator basert på tilgjengeliggjøring av forskningsresultater

Cristin foreslår etablering av en ny indikator i et norsk forskningsbarometer – en indikator for tilgjengeliggjøring av forskningsresultater. En slik indikator vil kunne støtte opp om norsk forsknings mål om at offentlig finansiert forskning skal være åpent tilgjengelig.

Cristin har fått det nasjonale koordineringsarbeidet for Open Access i Norge. Open Access innebærer at vitenskapelige publikasjoner gjøres fritt tilgjengelig på web. Forfatter eller opphavsmann beholder opphavsretten til publikasjonen, men gir brukere tillatelse til å lese, laste ned, kopiere, distribuere, skrive ut, søke i eller lenke til fullteksten uten å forlange vederlag. Open Access følger to spor, gull og grønn. Gull Open Access betyr publisering i Open Access tidsskrifter der forlag velger å la sine tidsskrifter være gratis tilgjengelige på internett. Grønn Open Access er at forskeren publiserer i et vitenskapelig tidsskrift med betalingsstilgang (abonnement), for deretter at det lagres en kopi av artikkelen i et institusjonelt vitenarkiv.

Regjeringen sier i St. melding nr. 30: 2008-2009) Klima for forskning: *«Prinsipielt mener regjeringen at alle vitenskapelige artikler som er resultat av offentlig finansiert forskning, skal være åpent tilgjengelige.»* Flere finansieringskilder for forskning, blant annet EU i sitt 7.rammeprogram og National Institute of Health, setter som betingelse for finansiering av forskningsprosjekter at man lagrer og tilgjengeliggjør en kopi av forskningsresultatet sitt i et institusjonelt vitenarkiv. Er forskningen finansiert gjennom støtte fra Norges Forskningsråd *”plikter forskeren å egenarkivere fagfelleverderte vitenskapelige artikler som bygger på forskning helt eller delvis finansiert av Forskningsrådet i egnede åpne digitale arkiv.”* (Forskningsrådets Generelle kontraktsvilkår, kap. 5.4).

Med de krav som stilles fra finansieringskildene og den rettigheten forfatteren har til å egenarkivere en versjon av sin forskningsartikkel, samt forlagenes policy for egenarkivering, er det ikke tvil om at en stor andel av de artiklene som registreres i Cristin kunne vært egenarkivert i forskerens institusjonelle arkiv. En undersøkelse fra 2008 indikerer at 40% av de registrerte artiklene i Cristin kunne vært egenarkivert.

Ved registrering av forskningsresultater i Cristin er det enkelt for forskeren å laste opp fulltekst som så blir overført arkivene. Arkiveier kvalitetssikrer fullteksten i forhold til rettighetsavklaringer. En indikator for tilgjengeliggjøring av forskningsresultater vil støtte oppom norsk forsknings mål om at offentlig finansiert forskning skal være offentlig tilgjengelig, og den ville også bidra til å tydeliggjøre sammenheng mellom tildelte ressurser og oppnådde resultater: tilgjengeliggjøring av forskningsresultater gjør resultatene effektivt om til ressurser for ny forskning. På den måten sikres også effektiv forvaltning av kunnskapen.